

Κρίσιμες Αμηχανίες και Ερωτήματα

του Δημήτρη Μαρωνίτη*

Το παρόν κείμενο θέτει πέντε κρίσιμα ερωτήματα αναφορικά με το ρόλο του ομίλου ΑΡ.ΣΗ. και τη θεσμοθετημένη πλέον εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στα ΑΕΙ. Η ερωτηματική στάση δεν δηλώνει ένσταση ή απόσταση. Οι αμφιβολίες, κατατίθενται ως κίνητρο παραγωγικού και συνεργατικού διαλόγου, προκειμένου να δηλωθεί σαφώς και εγκαίρως ο ορίζοντας προβληματισμού και παρέμβασης του ομίλου.

Καλησπέρα. Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Πραγματικά, θα ήθελα να δηλώσω εξαρχής μία τυπική αμηχανία, σωματική, συναισθηματική και λογική.

Η σωματική είναι ήδη προφανής. Η φωνή μου τείνει προς την αφωνία τον τελευταίο καιρό, μολονότι έχω κόψει το τσιγάρο εδώ και πέντε χρόνια. Ελπίζω ότι είναι προσωρινή αυτή η περιπέτεια και θα περάσει.

Η συναισθηματική προκαλείται από το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή βρίσκομαι σ' έναν χώρο που σημάδεψε πενήντα χρόνια ζωής, φοιτητικής και διδακτικής. Η αμηχανία αυτή δύσκολα τιθασεύεται και δεν ξέρω αν πρέπει κανείς να την τιθασεύσει.

Η τρίτη μορφή αμηχανίας, η λογική, έχει να κάνει με το γεγονός ότι στην πραγματικότητα δεν έχω να πω παραπάνω πράγματα απ' αυτά που ήδη είπαν και έγραψαν οι συνάδελφοί μου σ' αυτή την

* Ομότιμος Καθηγητής αρχαίας ελληνικής φιλολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ

πολύ σημαντική προσπάθεια του ομίλου στο χώρο της ανώτατης παιδείας και της έρευνας. Επομένως, στην πραγματικότητα έρχομαι και παρίσταμαι εδώ για να δηλώσω με ενεργό τρόπο αυτό που λέμε «παρών». Υπάρχουν βέβαια κάποιες προϋποθέσεις για την παρουσία μου αυτή: έχω διαβάσει με προσοχή το πολυσέλιδο εισηγητικό κείμενο του Λευτέρη Παπαγιαννάκη, βρέθηκα και στην ακαδημαϊκή εκδήλωση του ομίλου, παρακολούθησα τη συζήτηση και έγραψα τη σημερινή μου ομιλία με βάση κείμενα που δημοσίευσα στην εφημερίδα «Το Βήμα» στις 8 και 15 Οκτωβρίου 2006.

Δεν θα σας ταλαιπωρήσω αναμασώντας τα πράγματα που έγραψα, μολονότι τα χρησιμοποιώ εδώ κατά κάποιο τρόπο ως αφορμές για να διατυπώσω πέντε πολύ γενικά προβλήματα, προβλήματα λιγότερο ουσίας και περισσότερο μεθόδου, φοβούμαι προβλήματα ενδεχομένως σκανδαλώδη. Αλλά φτιάξαμε το θέμα, τώρα θα παρακολουθήσουμε και την ως τώρα σκανδαλώδη συμπεριφορά μου. Τα έχω αριθμήσει και θα τ' ακούσετε. Σχεδόν όλα είναι πολιτικά και από την άποψη αυτή φοβούμαι μη τυχόν ρίχνουμε πέτρα στα ήρεμα νερά του ομίλου πολύ νωρίς και θέλω να κάνω υπομονή, αλλά παρά ταύτα θα τ' ακούσετε.

Πρώτο ερώτημα: Ερώτημα εις εαυτόν αν θέλετε, ερώτημα προς τον όμιλο. Η πρόταση για την παρέμβαση στην παιδεία και την έρευνα εντάσσεται σε συνολικότερο σχέδιο ερευνητικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό του ομίλου που εξαγγέλθηκε εδώ, μάλιστα ως Αριστερά Σήμερα, ναι ή όχι; Κι αν όχι προς το παρόν, ίσως στο άμεσο μέλλον ή αργότερα;

Δεύτερο ερώτημα: Με την εξαγγελία «Αριστερά Σήμερα» εννοείται η ισχύουσα, η υπάρχουσα αριστερά στο τόπο μας, κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική ή πρόκειται για μια προσδοκώμενη, επιθυμητή αριστερά που θα προκύψει, ελπίζουμε, ακριβώς μέσα από ριζικές μεταρρυθμίσεις σε βασικούς τομείς της εκπαιδευτικής πολιτικής και όχι μόνον;

Τρίτο ερώτημα: Θεωρείται αυτή η ισχύουσα σήμερα αριστερά, η υπάρχουσα αριστερά –τελικώς σ' έναν έλεγχο τι αποδεικνύεται ότι είναι– χειρομεταρρυθμιστική, αντιμεταρρυθμιστική, μήπως συνειδητά ή ασυνείδητα συγκεχυμένη; Το ερώτημα θεωρώ ότι αφορά, για να είμαστε ειλικρινείς, όλα τα μέλη της Αριστεράς, συμπεριλαμβανομένου και του Συνασπισμού και της ΑΡ.ΣΗ.

Τέταρτο ερώτημα: Στο βαθμό που οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις προβάλλονται ως άξονας του πολιτικού και οικονομικού προγράμματος της ΝΔ, εκτιμώνται οι μεταρρυθμίσεις αυτές ως ειλικρινείς ή θεωρούνται προσχηματικές; Αν ισχύει το δεύτερο, τότε από τη δική μας πλευρά πλέον, πώς διακρίνουμε και πώς κρίνουμε τις διάχυτες των τελευταίων ημερών αντιδράσεις. Τις εξονομάζω: τις απεργίες, τα συλλαλητήρια, τις καταλήψεις;

Πέμπτο ερώτημα: Τόσο στην προφορική μου παρέμβαση στην Αθήνα, όσο και στα σχετικά «πηγάδια», ρωτούσα αν οι προτεινόμενες από το νόμο μεταρρυθμίσεις στην ανώτατη παιδεία και έρευνα αποτελούν βάση δεοντολογίας ή και εφιαλτήριο διαφήμισης. Στην περίπτωση που συμβαίνει το δεύτερο, πέρα από το ότι θα έπρεπε κανείς να ιεραρχήσει τα κεφάλαια του σχεδίου αυτού, να τα μοιράσει σε επείγοντα και σε κάποια που μπορούν να περιμένουν, σε πρωτεύοντα, δευτερεύοντα και τριτεύοντα, θα πρέπει κατά τη γνώμη μου να έχει το θάρρος ο όμιλος, εμείς, όσοι εν πάσει περιπτώσει είναι πρόθυμοι να στηρίξουν ως βασική αρχή αυτό το σχέδιο του Λευτέρη Παπαγιαννάκη, θα πρέπει λοιπόν να έχουμε ίσως το θάρρος να αναγνωρίσουμε τόσο τους συμμαχικούς όσο και τους αντίπαλους φορείς στην προσπάθειά μας, να τους αναγνωρίσουμε και ενδεχομένως να χρειάζεται και να τους εξονομάσουμε. Αναρωτιέμαι αν υπάρχει πρόθεση και εντιμότητα για μια τέτοιου είδους αναγνώριση, από την οποία εξάλλου εξαρτάται, κατά τη γνώμη μου, και η συγκεκριμένη μορφή που θα πάρει η γενική συμπεριφορά του ομίλου. Ελπίζω να είμαι σαφής.

Με την εξαγγελία «Αριστερά Σήμερα» εννοείται η ισχύουσα, υπάρχουσα αριστερά ή πρόκειται για μια προσδοκώμενη, επιθυμητή αριστερά που θα προκύψει ακριβώς μέσα από ριζικές μεταρρυθμίσεις σε βασικούς τομείς της εκπαιδευτικής και πολιτικής και όχι μόνον;

Οι προτεινόμενες
από το νόμο
μεταρρυθμίσεις
στην ανώτατη
παιδεία και έρευνα
αποτελούν βάση
δεοντολογίας
ή εφιαλτήριο
διαφήμισης;

Αγαπητοί φίλοι η ερωτηματική αυτή στάση μου δεν δηλώνει προφανώς ούτε ένσταση, ούτε απόσταση από τις γενικές εξαγγελίες του ομίλου και από την προτεινόμενη συστηματική παρέμβαση του ομίλου στα πανεπιστημιακά μας πράγματα. Αυτές οι επερωτήσεις, καλύτερα αυτές οι αμφιβολίες κατατίθενται ως κίνητρο παραγωγικού και συνεργατικού διαλόγου, προκειμένου να δηλωθεί σαφώς και εγκαίρως ο ορίζοντας προβληματισμού και παρέμβασης του ομίλου με αριστερές, μάλιστα, προθέσεις και προϋποθέσεις. Πρόκειται για ζητούμενα ιδιαίτερης σημασίας, τα οποία για να απαντηθούν απαιτούν σίγουρα χρόνο, νηφαλιότητα και σοβαρή συζήτηση. Προς το παρόν νομίζω ότι ενδιαφέρει την οργάνωση του ομίλου, η διεύρυνση του ομίλου αυτού, ώστε να καταστεί αισθητή και υπολογίσιμη η δημόσια παρουσία του. Ευχαριστώ πολύ.

